

SOCIALMINISTERIET

Folketingets Socialudvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

E-mail sm@sm.dk

Dato: 12. december 2006

MKI/ J.nr. 2006-3102

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 27. oktober 2006 følger hermed – i 5 eksemplarer – socialministerens endelige svar på spørgsmål nr. 18 (SOU Alm. del).

Spørgsmål nr. 18:

”Ministeren bedes oplyse, hvorvidt der i forbindelse med udsættelse af personer gennem fogedretterne, efter ministerens opfattelse, tages de fornødne sociale hensyn til borgere, der eksempelvis lider af demens eller psykiske lidelser? Mener ministeren i forlængelse heraf, at det eksisterende samarbejde mellem fogedretterne og kommunerne fungerer godt nok? Der henvises i øvrigt til SOU alm. del - bilag 40, samt omtalen i MetroXpress onsdag, 25. oktober 2006.”

Svar:

Som oplyst i mit foreløbige svar af 13. november 2006 har jeg bedt Justitsministeriet være behjælpelig med oplysninger om hvilke sociale hensyn, der tages til borgere med behov herfor i forbindelse med en fogedudsættelse. Jeg henholder mig til justitsministerens udtalelse.

Justitsministeriet har oplyst følgende:

”Retsplejeloven indeholder i §§ 257 og 258 regler om såkaldt proceshabilitet. Det fremgår af disse regler bl.a., at en umyndig ikke kan optræde på egen hånd i retssager, jf. § 257, stk. 1. I sådanne sager må værger for den umyndige derfor inddrages. Dette gælder også med hensyn til fogedsager.

Er den person, der begæres udsat af et lejemål ved en umiddelbar fogedforretning, f.eks. som følge af demens eller psykisk sygdom frataget den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6 (umyndiggjort), kan den pågældende således ikke optræde på egen hånd under den umiddelbare fogedforretning. Hvis fogedretten ud fra sagens oplysninger ved sagens berømmelse er opmærksom på forholdet, må underretningen om sagen efter retsplejelovens § 598, stk. 2, jf. § 493, stk. 1, gives til værger.

Hvis fogedretten først senere bliver opmærksom på forholdet, f.eks. under en udkørende fogedforretning, bør forretningen udsættes, så værgeren kan underrettes og komme til stede, jf. Ejler Bruun m.fl., Fogedsager, 3. udgave, 2005, side 171.

I tilfælde, hvor der alene er iværksat værgemål for lejereren efter værgemålslovens § 5 (værgemål vedrørende personlige og/eller økonomiske anliggender) eller § 7 (samværgemål), bør underretningen om den umiddelbare fogedforretning meddeles til både lejereren og værgeren, hvis fogedretten ud fra sagens oplysninger er opmærksom på forholdet, og fogedretten bør efter omstændighederne udsætte forretningen for at give værgeren lejlighed til at varetage lejerens interesser, jf. Ejler Bruun m.fl., Fogedsager, 3. udgave, 2005, side 171.

Hvis der ikke er udpeget en værge for lejereren, men der under fogedforretningen opstår tvivl om, hvorvidt lejereren er proceshabil, f.eks. fordi den pågældende på grund af demens, psykisk sygdom mv. skønnes ude af stand til at råde fornuftsmæssigt, er det i den juridiske litteratur antaget, at sagen kan udsættes, indtil det er afklaret, om der skal iværksættes værgemål for lejereren, jf. f.eks. Ejler Bruun m.fl., Fogedsager, 3. udgave, 2005, side 171, og Finn Haargaard, Lejefogedsager, 2. udgave, 2003, side 130 f.

Fogedretten vil endvidere også under en umiddelbar fogedforretning kunne beskikke en advokat for lejereren, hvis den pågældende skønnes at have behov for sådan bistand og opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, jf. retsplejelovens § 598, stk. 2, jf. § 500, stk. 2.

Det er i den juridiske litteratur endvidere antaget, at fogedretten i almindelighed bør underrette kommunen om forestående udsættelsesforretninger vedrørende beboelseslejemål, således at kommunen, der efter § 66 i lov om social service har pligt til at anvise midlertidigt husly mod betaling, hvis en enlig eller en familie er husvild, kan være forberedt på at modtage en henvendelse fra lejereren eller eventuelt selv rette henvendelse til lejereren om økonomisk eller anden hjælp, jf. f.eks. Ejler Bruun m.fl., Fogedsager, 3. udgave, 2005, side 178, og Finn Haargaard, Lejefogedsager, 2. udgave, 2003, side 137.”

Som nævnt i min besvarelse af almindelig del spørgsmål nr. 17 viser undersøgelsen af fogedretternes udsættelse af lejere af 27. november 2006, at fogedretterne orienterer kommunen i forbindelse med, at en lejer udsættes af sin bolig.

Det er kommunerne, der har ansvaret for at yde den fornødne hjælp og støtte til borgere, som har særlige behov. Når fogedretten underretter kommunerne om en forestående udsættelse, skal kommunerne derfor vurdere, hvordan de kan hjælpe borgere med særlige behov, der følger af f.eks. nedsat psykisk

funktionsevne, som mennesker med en demens- og sindslidelse kan have. Kommunen har også en forpligtelse til at iværksætte initiativer, der kan have et forebyggende sigte, så udsættelser kan undgås.

Det følger f.eks. af servicelovens §§ 67 og 67 a, at kommunen eller amtskommunen (kun kommunerne efter 1. januar 2007) skal yde hjælp til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der ikke kan tage vare på deres egne interesser.

Serviceloven, aktivloven og pensionslovgivningen giver i det hele taget kommunerne en række redskaber, der i kombination med hinanden kan anvendes til at yde den fornødne støtte, når det drejer sig om at tage særlig vare på svage borgere med f.eks. en demens- eller sindslidelse. I yderste konsekvens skal kommunen være opmærksom på, om der er behov for at bede statsamtet om at beskikke en værge.

Når kommunen af fogedretten får at vide, at en dement eller psykisk syg skal sættes ud af sin bolig, er det derfor kommunens pligt at yde den hjælp, som personen har brug for. Uanset om det kun gælder rådgivning og vejledning om f.eks. at ordne huslejebetaling via betalingservice, eller om det gælder mere vidtgående økonomisk og praktisk støtte til at sikre en acceptabel livsførelse. Kommunen har f.eks. også i visse situationer mulighed for at hjælpe borgeren med at administrere en overførelsesindkomst, så huslejen bliver betalt hver måned. Kommunen kan også i helt særlige tilfælde yde hjælp efter aktivlovens § 81 til enkeltudgifter til personer, der har været ude for ændringer i deres forhold.

Det gælder dog, at den enkelte har ret til at takke nej til tilbud om hjælp. Men kommunen skal give et tilbud om hjælp, og hjælpen skal så vidt muligt imødekomme den enkeltes præmisser. Det er op til kommunerne selv at tilrettelægge, hvordan hjælpen skal organiseres og udføres i praksis.

Som ligeledes nævnt i mit svar på almindelig del spørgsmål 17 har undersøgelsen af fogedretternes udsættelse af lejere givet anledning til, at jeg vil tage initiativ til at gennemføre en lovændring med henblik på at sikre, at kommunerne bliver forpligtede til at genvurdere borgernes behov for hjælp, straks når de modtager en underretning fra fogedretten om, at en borger vil blive udsat af sin lejlighed.

Eva Kjer Hansen

/Charlotte Kruse Lange